

Sociální dávky ve stravenkách ruinují chudé

vloženo: 29.3.2018, 16.45

Měl to být účinný způsob, jak zabránit zneužívání sociálních dávek – jejich utrácení za alkohol, cigarety nebo hazard.

Od prosince nahradily část státní pomoci v nouzi stravenky. Novinka se však neosvědčila.

Poukázky na jídlo dostávají lidé pobírající více než půl roku například příspěvek na živobytí, což je dávka pro sociálně nejslabší vypočítávaná podle celkových příjmů dotyčného, místa jeho bydliště, výše nájmu a podobně. Nejčastěji jde o dlouhodobě nezaměstnané, seniory, matky samoživitelky či handicapované. Například matka samoživitelka se dvěma dětmi z Prahy, jejíž čistý příjem je i s výživným 12 tisíc korun, má nárok na příspěvek na živobytí ve výši necelých 1200 korun. Z toho jsou jí více než dvě třetiny, konkrétně 700 korun, vypláceny v poukázkách.

Ve sněmovně jsou nyní dvě poslanecké novely zákona o hmotné nouzi, které mají tento způsob výplaty pro podstatnou část jejich příjemců zrušit. Za první stojí poslanec **Vít Kaňkovský (KDU-ČSL)**. „Už první týdny ukázaly, že systém je problematický zvláště pro osoby se zdravotním postižením a pro starší seniory,“ odůvodňuje. Handicapovaní a senioři často nemají kde za stravenky nakupovat. „Potřebují peníze na služby související s bydlením, a to stravenky neumožňují. Navíc s nimi nejde platit ve všech obchodech.“

Nahrazování peněz stravenkami chce Kaňkovský zrušit u seniorů, handicapovaných nebo rodičů, kteří mají postižené děti.

Hnutí ANO mění názor

Druhý návrh předložili zákonodárci hnutí ANO vedeni poslankyní Janou Pastuchovou. Ta přitom poukázky původně prosadila. V minulém funkčním období sněmovny nápad obhajovala: „Ubyly by případy, kdy jsou klienti viděni v obchodě, jak si za dávky hmotné nouze kupují alkoholické nápoje.“ Nyní Pastuchová navrhuje, aby se stravenky nevyužívaly u osob, u nichž výše příslušné dávky dosahuje maximálně pěti set korun. Administrativní náklady jsou totiž v těchto případech mnohdy vyšší než sama dávka. K výplatě peněz se chce vrátit i u lidí v zařízeních pro handicapované nebo u pacientů pobývajících v nemocnici déle než jeden měsíc. „Tyto osoby mají problém uhradit stravu a základní potřeby, protože poukázky v některých zařízeních nelze použít,“ konstatuje Pastuchová.

Zavedení stravenek od počátku kritizují neziskové, ale i vládní organizace. „V některých obcích nejsou žádné obchody, které poukázky přijímají. Tito lidé budou muset prostředky určené na zajištění základních potravin, oblečení a hygienických potřeb utrácet za dojíždění do větších měst,“ varoval už Ioni Robert Herák z vládní Agentury pro sociální začleňování. Představa, že takto stát zamezí chudým v nakupování alkoholu a cigaret, je podle něho naivní.

Mezi kritiky se řadí i Národní rada osob se zdravotním postižením ČR (NRZP). Stravenky handicapovaným neumožní koupit si věci, jež potřebují. „Je to doplatek na léky, zdravotnické prostředky, přebalování, plíny, podložky,“ řekl před časem TV Barrandov Václav Krása, předseda NRZP. Podle Platformy pro sociální bydlení příjemci dávek poukázky mnohdy přeprořádávají, protože pro ně nemají v místě jejich bydliště uplatnění. To je i případ paní Heleny z malého města, matky čtyř dětí. Kvůli péči o ně nemůže vyrazit do jiného města.

„Často jí nezbyvá nic jiného než stravenky vyměnit za peníze u překupníka. Dostane za ně obvykle ale jen šedesát procent jejich ceny,“ popisuje případ Martin Špaček, mluvčí Platformy pro sociální bydlení. Paní Helena tím pádem podle něho měsíčně přichází až o tisíc korun.